

Unitatea de învățare nr.9
ROLUL DIPLOMAȚIEI PUBLICE ÎN SOCIETATEA CONTEMPORANĂ

1. Conceptul și interesele societății internaționale

Dezvoltarea proceselor de integrare și globalizare aduc schimbări majore nu doar în planul vieții economice și politice internaționale ci și asupra relațiilor diplomatice desfășurate de toți actorii comunității internaționale.

Având în vedere rolul important al diplomației în soluționarea problemelor cu care se confruntă societatea contemporană, factorii de decizie au alocat mijloace suficiente pentru pregătirea temeinică a diplomaților, iar investiția făcută pentru instruirea unor oameni de elită în acest domeniu și-a arătat efectul¹.

Tactul diplomatic trebuie să însoțească în toate acțiunile unui diplomat având în vedere că statele nu au relații dezinteresate, ci doar au politici guvernate de interese. Un diplomat instruit și talentat va avea priceperea “să se retragă la momentul oportun” sau să insiste asupra soluției pentru care are mandat”, atunci când intuiește că sunt șanse de reușită. Rolul diplomației este cu atât mai mare, cu cât, în prezent, societatea internațională se confruntă cu aspecte noi pe care trebuie să le gestioneze, aspecte influențate de aprofundarea fenomenului globalizării mondiale.

Conceptul de *Societate Internațională (Gesellschaft)* nu apare explicit în dreptul internațional, care protejează doar noțiunea de *comunitate internațională*² (*Gemeinschaft*) – introdusă pentru prima dată de I. Kant³ și preluată mai târziu de mulți cercetători⁴. În consecință, lucrările de specialitate nu ne oferă analize aprofundate privind conceptul de societate internațională.

¹ **Dumitru Mazilu**, *Diplomația. Drept diplomatic și consular*, ediția a-iii-a, editura lumina lex, bucurești, 2008, p.56-57;

² *Convenția de la viena privind dreptul tratatelor*, art. 53.

³ **I. Kant**, *Metaphysical first principles of the doctrine of right*, par. 61.

⁴ **H. Lauterpacht**, *Function of law in the international community*, 1966; **R.J. Dupuy**, *La communauté internationale entre le mythe et l'histoire*, economica, unesco, 1986; **M. Lachs**, *quelques réflexion sur la communauté internationales*, în *mélanges virally*, pédone, 1991, p. 349; **b. Simma**, *op. Cit.*, p. 221-384, **P.M. Dupuy**, *Cours général de droit international public*, în collected course, 2002, p. 245-268.

Diverși autori specializați în relații internaționale au abordat conceptul de societate internațională: Hedley Bull⁵, E. H. Carr⁶, C. A. W. Manning⁷, Martin Wright⁸, Gerrit Gong⁹ sau Adam Watson¹⁰, etc.

Pornind de la ideea că promovarea unui interes global presupune existența unei societăți, noi susținem că dreptul internațional nu ar putea avea ca obiect problemele societății internaționale dacă o atare societate nu ar exista. Promovarea unui interes global este, în consecință, o trăsătură a epocii postcoloniale.

Cooperarea internațională și legiferarea internațională reprezintă un mijloc de a asigura predictibilitatea, pacificarea și stabilizarea. În acest sens, statele au încă responsabilitate față de interesele lor naționale și individuale, iar cooperarea interstatală rămâne puternic influențată de interesele lor individuale.

Societatea internațională necesită un grad de „unitate culturală între membrii săi”. Ea presupune o anumită formă de identificare globală, cu alte cuvinte sentimentul de a constitui un grup (*noi*). Statele pot urmări bunăstarea grupului, indiferent de propriile lor interese¹¹. Statele rămân raționale, dar unitatea pe baza căreia ele își estimează utilitatea propriilor lor acțiuni este sistemul.

1.1.Determinarea intereselor globale ale societății internaționale

Promovarea intereselor globale se realizează prin izvoarele dreptului internațional (în special normele codificate). B. Simma a abordat această problemă atunci când a declarat că „legiferarea prin intermediul cutumelor este incapabilă să satisfacă interesul general în adevăratul său sens”, făcând aluzie la faptul că interesul comunității nu poate fi deservit decât prin intermediul tratatelor¹². În mod similar, reglementările privind

⁵ **H. Bull**, *The Anarchical Society*, Macmillan, London, 1977, p.56;

⁶ **E. H. Carr**, *The Twenty Years Crisis*, 2nd edition, Macmillan, London, 1946, p. 162-169.

⁷ **C. A. W. Manning**, *The Nature of International Society*, LSE, London, 1962, p.87;

⁸ **Marin Wight**, *Western Values in International Relations* în *Herbert Butterfield and Martin Wight* (ed.), *Diplomatic Investigations*, Allen and Unwin, London, 1966, p. 89-131;

⁹ **Gerrit W. Gong**, *The Expansion of International Society*, Oxford University Press, 1984, p.12;

¹⁰ **Adam Watson**, *The Evolution of International Society*, Routledge, London, 1992, p.14;

¹¹ **Ph. Allot**, *The Concept of International Law*, în *10 Eur. J. Int'l L.*, 1999, p. 31, 36 și urm.

¹² **B. Simma**, *op. cit.*, p. 324.

Drepturile Omului au apărut inițial ca urmare a tratatului de lege înainte de a se cristaliza parțial în dreptul internațional cutumiar¹³.

Motivul pentru care dreptul internațional cutumiar nu este potrivit pentru promovarea intereselor globale are la bază principalele caracteristici ale surselor acestui tip de drept. Ideea de la care pornim este aceea că dreptul internațional cutumiar nu reprezintă un instrument pentru nimic¹⁴.

Interesele globale care pot determina legiferarea internațională nu sunt strict identice cu un interes legal în sensul responsabilității legii statale. Există, totuși, unele aspecte comune. Conform responsabilității legii statale, interesul legal în îndeplinirea unei anumite obligații este standardul care determină acele state care sunt afectate de încălcarea sa. Gradul în care un comportament greșit încalcă un interes legal al altor state determină genul de reacție la care este îndreptățit fiecare din aceste state.

O reglementare în îndeplinirea căreia toate statele au un interes legal din punct de vedere al responsabilității statale este îndreptată, în majoritatea cazurilor, către interesul global. Opusul raționamentului nu este valabil, în sensul că nu toate obligațiile care vizează interesul global au un caracter *erga omnes*.

Normele internaționale pot fi generate și de organizații internaționale. În această privință, trebuie formulate unele comentarii la adresa puterii de legiferare a Consiliului de Securitate. Atunci când acționează sub egida Capitolului VII – care conferă Consiliului puteri de legiferare – activitatea Consiliului urmează să fie îndreptată spre pace și securitate internațională. În acest sens, Consiliul de Securitate urmărește un interes global, cu alte cuvinte, pacea și securitatea. Nu există nici o îndoială că în ziua de azi conceptul de pace și securitate s-a extins cu mult dincolo de ceea ce a fost prevăzut inițial, sfera sa cuprinzând încălcarea drepturilor omului, încălcarea autodeterminării, răsturnările prin violență a unor guverne împreună cu consecințele destabilizante care îi urmează, proliferarea și traficul de arme sau armele de distrugere în masă, terorismul. Aceste fenomene sunt percepute ca amenințări la adresa păcii mondiale.

¹³ **Paul Gordon LAUREN**, *The Evolution of International Human Rights: Visions Seen*, University of Pennsylvania Press, 2003, p.59;; **Richard CLAYTON, Hugh TOMLINSON**, *The Law of Human Rights*, OUP, 2000, p.121;.

¹⁴ Pentru o critică a utilizării cutumelor în implementarea politicilor într-o lume avansată și complexă, a se vedea **W. M. Reisman**, *The Cult of Custom on the Late 20th Century*, 17 *Cal. W. Int'l L. J.* 133, 1987, p. 134. (1987).

Consiliul poate dovedi că acționează pentru promovarea unui interes global în dauna altui interes global, așa cum este ilustrat de măsurile sale privitoare la terorism și la cele care impun sancțiuni unor indivizi. Incompatibilitatea diferitelor interese globale nu este, cu toate acestea, un fenomen rar, căci orice organism de legiferare este nevoit să facă unele concesii privind diferitele pericole, iar Consiliul de Securitate nu diferă cu nimic în această privință.

1.2. Impactul intereselor globale asupra ordinii publice internaționale

Promovarea unui interes global poate avea efecte directe asupra existenței ordinii publice internaționale. În orice ordine de drept există reguli cu caracter de politică publică. Aceste reguli conțin, de obicei, unele principii fundamentale care stau la baza ordinii de drept respective. Aceste reguli nu pot fi supuse nici unei derogări. Ordinea de drept internațională nu diferă cu nimic în această privință, conținând reguli cu caracter de politică publică. Acestea sunt regulile *jus cogens* de la care nu se permit nici un fel de derogări convenționale¹⁵.

Trebuie să subliniem aici că regulile care vizează un interes global nu sunt neapărat norme peremptorii (*jus cogens*) de la care nu se admit nici un fel de derogări. Un stat poate totuși consimți la o anumită reglementare pentru deservirea interesului global fără a fi pregătit să-i confere un statut de nederogabilitate. Opusul nu este valabil. Reglementările care au un caracter de *jus cogens* sunt de obicei reglementări care vizează un interes global¹⁶.

O reglementare are caracter de *jus cogens* tocmai datorită faptului că statele consideră aceasta ca fiind singurul mod de a se asigura că un interes global nu este înlocuit de un interes special ulterior¹⁷. Încălcarea unor obligații internaționale – acestea fiind obligațiile care aveau caracter de *jus cogens* – trebuiau considerate *crime* ale căror comitere ar atrage consecințe specifice¹⁸.

Existența reglementărilor cu caracter de *jus cogens* este relevantă pentru determinarea reglementărilor care vizează interese globale. Cu toate acestea,

¹⁵ Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, art. 53.

¹⁶ **R.-J. Dupuy**, *op. cit.*, p. 202.

¹⁷ **C. Tomuschat**, *General Course on Public International Law*, p. 281.

¹⁸ **Geoff Gilbert**, *The Criminal Responsibility of States*, în 39 B. Z. I. L., 1990, p. 345.

reglementările cu caracter de *jus cogens* și reglementările care vizează interese globale nu sunt perfect asimilabile.

1.3. Diplomația și dreptul internațional în promovarea intereselor globale

Comunitatea internațională a conștientizat că rezolvarea diferendelor internaționale prin mijloace pașnice constituie o normă imperativă a dreptului internațional. Un număr destul de mare de norme juridice sunt dedicate reglementării disputelor prin mijloacele politico-diplomatice. Reglementarea unei dispute servește interesului statelor implicate în disputa respectivă¹⁹, însă, extinzând cadrul, putem afirma că acest mod de soluționare servește unor interese globale, având în vedere interdependențele dintre actorii internaționali.

Justiția, care la nivel internațional trebuie administrată în primul rând în interesul statelor, nu trebuie împiedicată să deservească și interesele societății internaționale.

Disputele internaționale pot pune în primejdie stabilitatea mondială și pot avea consecințe extinse foarte grave asupra binelui omenirii. Experiența acumulată au determinat statele să îmbrățișeze în mod evident această idee. În acest sens, mecanismele de reglementare a disputelor sunt percepute ca vizând pericolele la adresa societății internaționale ca un tot unitar. Putem spune că mecanismele de reglementare a conflictelor urmăresc un interes global chiar și atunci când sunt limitate la o comunitate de state. În ciuda caracterului său neuniversal, un mecanism de reglementare a disputelor continuă să deservească interesul tuturor statelor. Pacea și prosperitatea dintr-o regiune contribuie la pacea și bunăstarea globală și, din acest motiv, este o preocupare pentru întreaga societate internațională.

Situația mecanismelor de reglementare a disputelor mixte care oferă o anumită poziție unor persoane individuale este diferită. Acestea cu siguranță promovează un interes global. Organisme de monitorizare cum ar fi Curtea Europeană pentru Drepturile Omului sau Comitetul pentru Drepturile Omului nu au ca prim scop menținerea păcii, ci asigurarea respectului pentru drepturile omului, iar ca mecanisme pentru asigurarea respectării drepturilor omului, este evident că urmăresc un interes global. Același lucru poate fi spus și despre mecanismele de aplicare a dreptului internațional penal. Aceste

¹⁹ **Th. Hobbes**, *Leviathan*, cap. 13.

mecanisme asigură respectarea dreptului internațional penal, care servește în sine un interes global²⁰.

În vreme ce aproape toate statele percep drepturile omului ca promovând un interes global, reglementările *jus ad bellum* pot fi înțelese ca deserving diferite tipuri de interese. În acest sens, s-ar putea afirma pe de o parte că, statele au sacrificat posibilitatea de utilizare unilaterală a forței pentru considerente normative, iar pe de altă parte s-ar putea susține că, acceptarea de către fiecare stat a unei asemenea reglementări servește în primul rând un interes propriu.

Dreptul internațional poate fi un mijloc de abordare a problemelor societății internaționale în ansamblu. Aceasta nu înseamnă că interesele globale nu pot fi urmărite în afara sferei dreptului internațional, căci aceste interese pot fi foarte bine deservite de politică. Practica ne-a demonstrat că statele nu s-au dat în lături de la a apela la dreptul internațional pentru a promova interesele societății internaționale. Interesul global joacă un rol semnificativ în legiferarea internațională. Importanța interesului global în legiferarea internațională susține consensul iminent între cercetători conform căruia dreptul internațional este, de asemenea, și public, deoarece el abordează problemele societății internaționale.

Marile puteri ale lumii, toți marii șefi de stat vor continua să recurgă la serviciile diplomației și ale diplomaților pentru atingerea scopurilor în cunoașterea obiectivelor politice declarate sau secrete ale aliaților sau competitorilor, precum și în elaborarea sau adaptarea propriilor orientări de politică externă, în scopul apărării intereselor proprii cu o eficiență sporită în mediul continental și mondial.

Harta politică a lumii este o dimensiune dinamică în care s-au schimbat și se vor produce schimbări în multe privințe prin încheierea și desfacerea alianțelor, prin întocmirea și semnarea de noi acorduri și tratate, prin noi înțelegeri și noi forme de cooperare instituite, care nu de puține ori au fost încălcate sau modificate, necesitatea implicării diplomației va continua să fie într-o continuă creștere. Prin respectarea regulilor și principiilor dreptului internațional, diplomația și actul diplomatic sunt coloana fundamentală pe care se sprijină politica externă în scopul reprezentării intereselor

²⁰ Vezi **Nicoleta Diaconu, Nicolae Purdă, Cătălin Andruș, David Ungureanu**, *Instanțe judecătorești internaționale*, Editura Universitară, București, 2008, pp.256 și urm.

statelor. Diplomații au un rol activ în convorbirile diplomatice în cursul cărora sunt dezvoltate importante resurse potențiale ca subiect în sugerarea soluțiilor, mod de conveniență al partenerilor și implicit al convergenței intereselor reprezentate.

Rolul diplomației pe scena politică internațională este o adaptare continuă la climatul și dezvoltarea societății umane. Evoluția diplomației scoate în evidență capacitatea acestui instrument de a se adapta la nevoi și valori noi ale societății internaționale la un anumit moment și într-un cadru istoric dat.

Diplomația statelor își folosește influența atât în interes propriu, cât și în interesul celorlalți. Astfel diplomația dovedește că promovează prosperitatea și sprijină valorile democratice în lumea întreagă și sprijină consolidarea stabilității și bunăstării pentru toți cetățenii.

2. Rolul activ al diplomației secolului XXI – în soluționarea problemelor internaționale

Diplomația la nivel înalt, în cadrul acestor conferințe a făcut dovada că poate aduce colaborarea între state sau că, poate să lanseze propuneri concrete de acțiune ale statelor care s-au materializat, între altele, prin măsuri pentru eradicarea problematicilor globale existente. Acest lucru a fost dovedit și de cooperarea diplomaților la conferința mondială de la Paris, din 1981, cu privire la țările cel mai puțin dezvoltate ce a condus la consacrarea acestei noi categorii geostrategice, ca reper în acțiunile organismelor mondiale dar în special a ONU. Începând din anii 1960, solidaritatea între țările sărace a devenit o reper principal în formularea unor noi idei referitoare la dezvoltarea economică și socială.

Dezvoltarea socială s-a afirmat ca un subiect aparte și special pentru diplomațiile lumii, în contextul creat după dispariția confruntării dintre cele două blocuri ideologice ale războiului rece.

Conferința mondială la nivel înalt privind dezvoltarea socială de la Copenhaga a consacrat, la rândul său, conceptul de securitate umană asociat amenințărilor globalizării neîngrădite, deși nu a putut să abordeze direct cauzele structurale ale sărăciei, șomajului și dezintegrării sociale.

Conferințele globale internaționale nu sunt locuri de luare a unor decizii obligatorii. Rolul definitoriu al acestor întruniri diplomatice este de a acționa în numele comunității internaționale, de a aduce în atenție idei aflate în competiție, politici sau acțiuni ale participanților la procesele politice internaționale, dar și ca o sursă de legitimare.

Împărtășirea de cunoștințe, alerta timpurie, monitorizarea și tot ce este cunoscut ca făcând parte din agenda internațională sunt elemente interconectate care derivă din funcția diplomației colective. Astfel, putem remarca în primul rând rolul conferințelor globale ca principal integrator al unor strategii sociale și economice la nivel național și internațional.

În al doilea rând, ele au trezit interesul politic și al opiniei publice asupra noilor probleme globale și au influențat politica și acțiunea de la nivelul comunităților locale, la cel planetar.

În al treilea rând, au adus pe agenda dezvoltării dimensiunile actualității, semnalând probleme noi și necesitatea unui nou tip de reacție concertată la nivel global.

În al patrulea rând, au facilitat rolul unor participanți noi și au contribuit în acest fel atât la diversificarea conceptelor alternative, cât și la multiplicarea mijloacelor de acțiune.

Pe de altă parte, este adevărat că nu se poate măsura cu precizie impactul conferințelor mondiale asupra programelor și politicilor naționale. Declarațiile și planurile de acțiune adoptate de către diplomați, cercetători, șefi de state sau alți delegați prezenți reprezintă prin natura lor, mai mult aspirații și proiecții ideale și mai puțin programe fezabile, însoțite de mijloacele imediate de punere în practică.

Cu toate acestea, recomandările lor au produs efecte și au contribuit enorm la reșezarea priorităților și reformularea politicilor la nivel intern și internațional. Adesea, ecoul acestor conferințe ale diplomaților a căpătat o formă instituțională propriu-zisă, cum este, așa cum deja am menționat, crearea unor ministere sau a unor departamente speciale în țările lor de origine.

Diplomația își aduce o contribuție importantă cu privire la următoarele aspecte ale societății contemporane:

- ajută la dezvoltarea și promovarea intereselor economice;
- contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai a țărilor sărace;

- contribuie la promovarea relațiilor de politică externă și securitate globală;
- contribuie la promovarea intereselor și drepturilor statelor.
- contribuie la aplicarea practică a principiilor dreptului internațional public.

3. Promovarea păcii și democrației – obiective principale ale diplomației în epoca contemporană

Dreptul la pace al statelor și al popoarelor este un drept fundamental și imperativ, de la el neadmițându-se nici o derogare, realizarea lui în practica relațiilor internaționale presupunând, în special, încetarea cursei înarmărilor, crearea unei piețe unice controlabile de armament, justa respectare a drepturilor economice, precum și educarea tuturor oamenilor și popoarelor în spiritul păcii, toleranței și respectului reciproc, al colaborării și solidarității umane .

Trăsăturile diplomației epocii contemporane, dominate de competiție și concurență, impune diplomaților să încerce valorificarea la maxim a oricărui contact, canal de comunicare sau mijloc de lobby pentru a aduce în atenția partenerilor interesele proprii națiuni.

„Succesul diplomației este în directă proporție cu capacitatea de negociere a unor politici aflate în competiție”²¹.

Fundamentul juridic al diplomației trebuie să fie reprezentat în primul rând de normele și principiile dreptului internațional ²².

Pe termen lung, diplomația contribuie la construcția ordinii internaționale care să ducă la o rezolvarea disputelor dintre state și va duce la bună cooperare dintre actorii internaționali²³.

Când mijloacele diplomatice încetează a fi utilizate în rezolvarea diferendelor, expunerea forței nu va întârzia să apară, distrugând bunul cel mai de preț al oricărei națiuni și al nostru comun - Pacea. „*Pacea este un fenomen viu de mișcare, înfăptuit treptat, un scop, o direcție și nici vorbă de odihnă și delăsare*”, definea Nicolae Titulescu

²¹**Robert Deutsch, Nicolae Titulescu** - *Discursuri*, studiu introductiv, texte alese și adnotări, București, Editura Științifică, 1967, p.89;

²²**Victor Duculescu**, *Diplomația păcii*, Editura Albatros, București, 1985, p.54;

²³**G. R. Berridge**, *Diplomacy:...* , op.cit., p. 149.

pacea prin prisma diplomatică. „Atunci când glasul diplomaților nu se mai aude, intră în acțiune glasul tunurilor” și „când diplomația reîntră în funcțiune, încetează confruntarea armată”²⁴.

Promovarea păcii reprezintă o problemă de maximă importanță în contextul internațional actual. Dreptul la pace se impune tot mai mult în discursul internațional. Numai într-un climat de pace pot fi realizate toate celelalte drepturi fundamentale ale omului. Dacă dorim ca lumea să fie salvată de violență și război, neînțelegerile și ignoranța privind cultura celorlalte popoare care să determine conceperea unor politici de subordonare a altor state și care reprezintă una din cauzele primare ale războaielor, este imperios necesară o creștere a conștientizării necesității menținerii păcii.

Actuala configurație internațională impune formularea unor noi modalități de a înțelege și a realiza stabilitatea, ca un element de importanță strategică. Aceasta nu mai poate fi bazată pe logica confruntării. Ea trebuie să fie rezultatul unei cooperări pozitive, al unui Parteneriat pentru Pace și Dezvoltare.

Educația pentru pace constituie cea mai sigură modalitate de eliminare a agresivității, a violenței, a terorismului și a conflictelor dintre comunități. Ea reprezintă un factor capabil de a contribui la crearea unei societăți democratice. Pacea este o aspirație a popoarelor, un imperativ fundamental al epocii noastre și o finalitate prioritară a educației de astăzi și de mâine. Pentru atingerea acestui deziderat, politica statelor ar trebui să se concentreze pe configurarea unei păci durabile, în care diplomația, interculturalitatea, studiile privind pacea și dreptul internațional să fie principalele puncte ce guvernează peste interesele statelor.

Unul dintre cele mai grave conflicte existente în epoca contemporană este cel al civilizațiilor sau al culturilor diferite. S-a afirmat că există o „Ciocnire a civilizațiilor”, iar „dimensiunea centrală și cea mai periculoasă a politicii globale pe cale de apariție va fi conflictul între grupuri ce aparțin de civilizații diferite”²⁵.

²⁴ **Dumitru Mazilu**, *Diplomație Europeană, Momente memorabile de confruntare și afirmare a națiunilor* Editura Lumina Lex, București, 2008, p.6;

²⁵ **Samuel Huntington**, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Antet, București, 1997, p.11

Problemele globale ale omenirii atrag atenția opiniei publice mondiale asupra decalajelor existente în dezvoltarea dintre state. Decalajele economice ale statelor sunt o principală cauză a tensiunilor actuale.

Diferențele rezultate din dimensiunea decalajelor dintre state par a fi cauza principală a neînțelegerilor dar și un impediment în egalitatea în șanse a exprimării și implicit a promovării intereselor naționale²⁶. Existența unor inegalități în dezvoltarea economică a diferitelor țări sau în cadrul aceleiași țări între diferitele sale regiuni reprezintă o realitate cunoscută, în mare parte explicată și doar parțial remediată.

Într-o lume globalizată din punct de vedere economic, unele probleme nu mai pot fi gestionate la nivel național, și sunt transferate la nivel internațional către unele organizații (UE, NATO), sau agenții internaționale. În acest context rolul statului trebuie reanalizat, având în vedere faptul că societățile transnaționale “delegitimizează” rolul tradițional al statului.²⁷

Analiștii relațiilor internaționale „au analizat lumea în termeni de Orient și Occident, Nord și Sud, centru și periferie”²⁸. Pe de altă parte, musulmanii au împărțit în mod tradițional lumea în *Dar – al Islam* și *Dar – al Harb*, locuința păcii și locuința războiului”²⁹. Ulterior această distincție a fost inversată la sfârșitul Războiului Rece de către savanții americani care au divizat lumea în zone de pace și zone de turbulență. Zonele de pace „includeau Occidentul și Japonia, cu aproape 15% din populația lumii, iar cea din urmă se refera la restul”³⁰ lumii.

Adevăratele granițe din ziua de azi nu sunt acelea dintre națiuni, ci dintre cei puternici și cei lipsiti de putere, cei liberi și cei încătușați, cei privilegiați și cei umiliți. Plecând de la idealul zilei de azi în care prezentăm toată lumea ca vecină cu toată lumea, putem considera că nu există pereți care să separe crizele umanitare sau ale drepturilor omului dintr-o parte a lumii, de crizele care amenință securitatea națională în altă parte.

Dreptul firesc, fundamental al popoarelor de a trăi în pace se realizează în zilele noastre, nu printr-o diplomatie echivocă, ruptă de realități, ci printr-o diplomatie

²⁶ Ioan.D. Adumitrăcesei, Neculae G. Niculescu, Elena Niculescu, *Economie Politică III -Decalaje economice N-S*, Editura Polirom, București 1999, p. 23;

²⁷ Ștefan Mășu, *Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial*, Editura RAO, 2011, p.376.

²⁸ Ibidem, p.43,

²⁹ Ibidem, p.43;

³⁰ Max Singer, Aaron Wildavski, *The real world order: Zones of peace, Zones of Turmoil*, Chatam House, New Jersey, 1993, p.46;

deschisă, bazată pe dezvăluirea cu sinceritate a cauzelor diferendelor existente și prin căutarea celor mai potrivite soluții pentru depășirea stărilor conflictuale și restabilirea păcii³¹.

Fiecare cultură și tradiție conține în sine valorile toleranței și ale înțelegerii reciproce ca unic mijloc al existenței noastre. Realizarea unei păci durabile este un proces care necesită constanță și implicare din partea tuturor participanților la viața politicii externe. O educație pentru pace trebuie să conducă la formarea unei diplomații pentru pace, eficientă și care să reprezinte un instrument puternic la națiunilor în lupta pentru pace.

Regimurile politice pot sau nu pot fi democratice, pot fi sau nu pot fi totalitare, răspunzând după o anumită concomitență la „producția” generală a sistemului social³². Alegerea unuia sau altuia dintre aceste moduri de existență este o tentativă specifică de organizare a conducerii societății. Se poate spune că un regim se naște dintr-o alegere politică și nu valorează decât prin această alegere.

Indiferent de regimul politic pe care o societate l-ar avea, ea trebuie să accepte anumite principii, cutume și reguli care să-i orienteze activitatea politică într-un anumit sens, determinând însă și natura regimului. În acest cadru, orice colectivitate politică are, prin însăși natura sa, o Constituție chemată să reglementeze forma puterii, principiile succesiunii, raporturile dintre membrii colectivității și autorități. În sens larg, ideea de Constituție, concepută ca organizare politică, este aceeași pentru toate tipurile de regimuri, indiferent dacă este posibil sau nu a se face distincție absolută între ele. Un regim politic autarhic și antidemocratic va avea, firește, o constituție ce va restrânge drepturile și libertățile democratice³³. Se poate aprecia, în această ordine de idei, că este posibil ca o Constituție care nu este autoritară să garanteze juridic și material doar un număr restrâns de drepturi din ansamblul celor considerate azi de comunitatea internațională ca fiind inerente naturii umane³⁴.

³¹ **Dumitru Mazilu**, *Tratatul privind Dreptul Păcii*, Editura Lumina Lex, București, 2006, p.17;

³² **T. Drăganu**, *op. cit.*, p. 266.

³³ **V. Duculescu, C. Călinoiu, G. Duculescu**, *Drept constituțional comparat*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, p. 22.

³⁴ **T. Drăganu**, *Introducere în teoria și practica statului de drept*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992, p. 8 și 9.

Diplomația dispune de cunoașterea mecanismelor de aducere la un acord comun al statelor, dar legitimitatea și competența de a contribui la procesul de democratizare la scară globală trebuie să aparțină organismelor internaționale.³⁵ Elaborarea treptată a unui cadru normativ în materie, precum și asimilarea și sprijinirea planurilor de acțiune concrete trebuie asumate de statele membre în diverse forumuri internaționale cristalizând o direcție de reformă, care să reprezinte cheia altor transformări profunde.

Bibliografie

- **Ioan.D. Adumitrăcesei, Neculae G. Niculescu, Elena Niculescu**, *Economie Politică III -Decalaje economice N-S*, Editura Polirom, București 1999;
- **Ph. Allot**, *The Concept of International Law*, în 10 *Eur. J. Int'l L.*, 1999;
- **H. Bull**, *The Anarchical Society*, Macmillan, London, 1977;
- **E. H. Carr**, *The Twenty Years Crisis*, 2nd edition, Macmillan, London, 1946,
- **Robert Deutsch, Nicolae Titulescu** - *Discursuri*, studiu introductiv, texte alese și adnotări, București, Editura Științifică, 1967;
- **Nicoleta Diaconu, Nicolae Purdă, Cătălin Andruș, David Ungureanu**, *Instanțe judecătorești internaționale*, Editura Universitară, București, 2008;
- **V. Duculescu**, *Diplomația păcii*, Editura Albatros, București, 1985;
- **V. Duculescu, C. Călinoiu, G. Duculescu**, *Drept constituțional comparat*, Ed. Lumina Lex, București, 1996,
- **T. Drăganu**, *Introducere în teoria și practica statului de drept*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992, p. 8 și 9.
- **R.J. Dupuy**, *La communauté internationale entre le mythe et l'histoire*, Economica, UNESCO, 1986;
- **Geoff Gilbert**, *The Criminal Responsibility of States*, în 39 *B. Z. I. L.*, 1990;
- **W. Gong**, *The Expansion of International Society*, Oxford University Press, 1984;
- **H. Lauterpacht**, *Function of law in the international community*, 1966;
- **Samuel Huntington**, *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, Editura Antet, București, 1997;

³⁵ **Petru Dumitriu**, *The History and Evolution of the New or Restored Democracies Movement*, Discussion paper no. 11, The Fifth International Conference of New or Restored Democracies, 10-12 September 2003, www.icnrd5-mongolia.mn

- **Dumitru Mazilu**, *Diplomația. Drept diplomatic și consular*, ediția a-iii-a, editura Lumina Lex, București, 2008;
- **Dumitru Mazilu**, *Tratatul privind Dreptul Păcii*, Editura Lumina Lex, București, 2006;
- **Ștefan Mâșu**, *Omenirea secolului al XXI-lea și guvernul mondial*, Editura RAO, 2011;
- **C. A. W. Manning**, *The Nature of International Society*, LSE, London, 1962;
- **Adam Watson**, *The Evolution of International Society*, Routledge, London, 1992;
-